

Kirjallinen lausunto
14.06.2022

Talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asia: Lausuntopyyntönnä 03.06.2022: HE 76/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunto hallituksen esityksestä luonnonsuojelulaiksi

Luonnonsuojelulain uudistamiseen on ollut selkeä tarve jo pidempään ja luonnonsuojelun edistäminen on tärkeää. Lain ajantasaistamiselle on selkeä tarve mm. EU-säätelyn, eri toimijoiden roolien ja tehtävien täsmentämisen sekä luontoon liittyvän tiedon hallinnan kannalta. Perinteisen suojelun lisäksi lakiesitys mahdollistaa monimuotoisuuden edistämisen myös aktiivisin toimenpitein, kun esimerkiksi Metso- ja Helmi-ohjelmien kaltaiset vapaaehtoisuuteen perustuvat toimet on tunnistettu.

Arviomme mukaan hallituksen esitykseen on jäänyt kuitenkin paljon tulkinnanvaraa ja puutteita vaikutusarvioihin. Nämä voivat tarpeettomasti haitata metsien kestävää käyttöä ja fossiilista tuontienergiaa korvaavan bioenergian hyödyntämistä tilanteessa, jossa alan kotimaisen toimintaympäristön selkeyteen ja vakauteen pitäisi kiinnittää huomiota.

Lakiesitys muuttaisi esimerkiksi tietyt luontotyytit automaattisesti suojelluiksi ilman viranomaispäätöstä rajauksista ja suojelun perusteista. Tämä ei tue lakiuudistuksen tavoitteita yleisen hyväksyttävyyden parantamisesta ja hallinnollisten menettelyjen selkeyttämisestä eikä välttämättä ole monimuotoisuuden turvaamisenkaan kannalta paras ratkaisu.

Luonnonsuojelulaki on ensisijaisesti luonnon monimuotoisuutta turvaava ja luontokatoa ehkäisevä täsmälaki. Siihen on sisällytetty myös ilmastomuutoksen hillintä, vaikka käytössä on jo erillinen ilmastolaki ja useita muita kotimaisia lakeja, ohjelmia ja strategioita sekä meneillään olevia EU-tason lainsäädäntöprosesseja, jotka tehokkaasti vastaavat ilmastomuutoksen torjunnan tarpeisiin myös maankäyttösektorilla.

Ekologisen kompensaation tarkoitus on hyvä, mutta sen toteutus vaatii vielä kehittämistä. Hallitusohjelmaan kirjatut pilotoinnit asiasta ovat vielä kesken eikä ehdotettuja säännöksiä ja niiden toimeenpanoon liittyviä käytännön menettelyjä ole testattu. Voidaan kysyä, eikö

vapaaehtoinen luontoarvojen tuottaminen ja vapaaehtoinen heikennysten hyvittäminen ole mahdollisia ilman lainsäädäntöäkin.

Lakiesityksessä ei ole tunnistettu ja arvioitu riittävästi erilaisia tapoja toteuttaa sääntelyä ja niistä seuraavia vaikutuksia. Vaikutusten arviointia haittaa myös, että esityksessä viitataan lakia alemman asteisiin säädöksiin ja ohjeistukseen, joista ei vielä ole olemassa mitään linjauksia. Aiempaan luonnonsuojelulakiin verrattuna nyt joudutaan mahdollisten oikeustapausten kautta linjaamaan esimerkiksi mitä käytännössä tarkoittaa ”huomioonottamisvelvollisuus” uhanalaisten luontotyyppien ja lajien osalta sekä kuntien velvollisuus ”edistää luonnonsuojelulain toteutumista”.

Luonnonsuojelupolitiikan tulee olla ensisijaisesti valtion tehtävä ja sen laadukkaaseen toteuttamiseen on järjestettävä tarvittavat resurssit. Viranomaiselle tulee asettaa velvollisuus ja antaa tarvittavat resurssit arvioida tietojen laatua ja virheettömyyttä ennen vientiä viranomaisen tietojärjestelmään.

Poikkeamissäännöksiä uhanalaisen eliölajin tai elinympäristön suojelusta tulee tarkastella jatkossakin tapauskohtaisesti. On ristiriitaista, jos samassa lakiuudistuksessa ajetaan ekologista kompensatiota ja rajataan sen soveltamista ja joustavaa käyttöä.

Lisätiedot: toimialapäällikkö Hannu Salo, puh. 040 502 2542, hannu.salo@bioenergia.fi

Helsingissä 14.06.2022

Harri Laurikka

Toimitusjohtaja

Bioenergia ry

Email. harri.laurikka@bioenergia.fi

Puh. 040 - 1630 465